2026

Sanskrit Jyotisha

UGJYDE202

वास्तुशास्त्रावतरणी

Full Marks : 60

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

(The figures in the margin indicate full marks for the questions)

अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तराणि प्रदेयानि - **1×10=10**

1. वास्तुशास्त्रं केन वेदेन, केन उपवेदेन च सम्बद्धोऽस्ति ?
2. वास्तुशास्त्रस्य भेदाः के ?
3. वास्तुशब्दस्य निष्पत्तिं लिखत।
4. वास्तुशब्दस्य अर्थः कः ?
5. मानवसम्बद्धानि वास्तूनि कानि ?
6. वास्तुशब्दस्य पर्यायपदानि कानि ?
7. वास्तुशास्त्रस्य कति प्रवर्तकाः सन्ति ?
8. गृहनिर्माणार्थम् आदौ कस्य अनुकूल्यं विचारणीयम् ?
9. वास्तुशास्त्रावतरणीग्रन्थस्य कर्ता कः ?
10. वराहमिहिराचार्येण लिखितः संहिताग्रन्थः कः ?

केषांचित् पञ्चानां समाधानं कार्यम् - 6x5=30

11. परगेहवासफलं वास्तुशास्त्रानुसारेण विवृणुत।
12. गृहस्थाश्रमस्य प्राधान्यं विशदयत।
13. गृहनिर्माणात्प्राक् भूचयनस्य महत्त्वं प्रतिपाद्य वास्तुशास्त्रोक्तान् भूचयनसिद्धान्तान् प्रवाहचित्रद्वारा प्रदर्शयत।
14. ग्रामवासनिर्णयार्थं वास्तुशास्त्रोक्तेषु प्रकारेषु कमप्येकं प्रकारं विवृणुत ?
15. द्वादशराशीनां वर्णविचारः प्रतिपादयत?
16. काकिणीविचारं सोदाहरणं विवृणुत।
17. भवननिर्माणार्थं कीदृशानि भूखण्डानि शुभदानि ? सचित्रं विवृणुत।

अधस्तनयोः प्रश्नद्वयोः समाधानं करणीयम् 10×2=20

18. भूमेः औन्नत्य-निम्नत्ववशात् कल्पितानां वास्तुभेदानां लक्षणानि फलानि च उपपादयत।

19. भूमेः प्लवत्वानुरोधेन, वीथ्यानुरोधेन, पृष्ठानुरोधेन च शुभाशुभत्वं विमृशत।

20. भूखण्डस्य आकारवशात् एवं च विस्तारदिग्वशात् भवननिर्माणार्थं शुभाशुभत्वं सचित्रं विशदयत।

21. चतुर्णां वर्णाश्रमधर्माणां परिचयं कृत्वा वर्णानुरोधेन भूमेः शुभाशुभत्व चिन्तनक्रमं विशदयत।

****